

LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS SOCIALINĖS PADĖTIES PAGRINDU BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS VILNIAUS MIESTO SOCIALINĖS PARAMOS CENTRO DARBO SKELBIME

2016-07-11 Nr. (16)SN-88)SP-539

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau – ir Tarnyba) gavo skundą dėl galimai diskriminuojančio Vilniaus miesto socialinės paramos centro (toliau – ir Centras) paskelbto darbo skelbimo Socialinio darbuotojo pareigoms užimti reikalavimo – turėti aukštąjį socialinio darbo išsilavinimą. Skunde nurodoma, jog pareiškėja turi Edukologijos bakalauro laipsnį, kuris pagal Technologijų programą (kodas 61207S102) priklauso Socialinių mokslų sričiai, edukologijos krypties. Pareiškėja teigia, jog jos išsilavinimas atitinka minėtame darbo skelbime išvardintoms funkcijoms atlikti, be to, edukologijos kryptis priklauso socialinių mokslų sričiai.

Lygių galimybių kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 25 str. 1 ir 2 dalimis, 2016 m. birželio 16 d. raštu Nr. (16)SN-88)-486 kreipėsi į Centrą, prašydama paaiškinti: kokiais teisės aktais remiantis darbo skelbime nurodytas reikalavimas – turėti aukštąjį socialinio darbo išsilavinimą; ar visose Lietuvos aukštojo mokslo įstaigose įgytas socialinio darbo krypties išsilavinimas tinka skelbiamoms pareigoms užimti; ar asmuo, turintis socialinio mokslo srities išsilavinimą, gali pretenduoti užimti socialinio darbuotojo pareigas; kokią išsilavinimą turi Vilniaus paramos socialinės paramos centro visi socialiniai darbuotojai. Taip pat prašė pateikti kitą, reikšmingą informaciją, susijusią su tiriamu skundu bei galimu prieštaravimu Lietuvos Respublikos lygių galimybių bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymų nuostatomis.

1. Lygių galimybių kontrolierė, vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 25 str. 1 ir 2 dalimis, 2016 m. birželio 16 d. raštu Nr. (16)SN-88)-487 kreipėsi į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministeriją bei 2016 m. birželio 17 d. raštu Nr. (16)SN-88)-490 į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, prašydama paaiškinti: ar socialinio darbuotojo pareigoms užimti būtinas socialinio darbo krypties išsilavinimas; ar teisės aktai reglamentuoja būtinybę socialiniams darbuotojams turėti (įgyti) socialinio darbo krypties išsilavinimą; ar asmuo, turintis socialinių mokslų srities išsilavinimą, gali pretenduoti užimti socialinio darbuotojo pareigas.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. Vilniaus miesto socialinės paramos centras 2016 m. birželio 28 d. raštu Nr. 8-810(1.5) „Dėl darbo skelbimo reikalavimo“ informavo Tarnybą, jog Centro reikalavimas – turėti aukštąjį socialinio darbo išsilavinimą, nurodytas vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu. Pretendento turimas išsilavinimas turi atitikti minėto įstatymo 20 straipsnio 3 dalies nuostatą, o kokioje mokymo įstaigoje: universitete, kolegijoje, valstybinėje ar privačioje, neturi reikšmės. Dirbti socialiniu darbuotoju turi teisę ir asmuo, iki 2014 m. gruodžio 31 d. įgijęs kitą kvalifikacinį laipsnį ir socialinio darbuotojo kvalifikaciją ar baigęs socialinio darbo studijų programą, ar socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka baigęs socialinio darbuotojo praktinei veiklai skirtus mokymus, bei asmuo, įgijęs socialinės pedagogikos kvalifikacinį laipsnį ar socialinės pedagogikos kvalifikacinį laipsnį, ar socialinio pedagogo kvalifikaciją, bet tik tuo atveju, jeigu jis dirbs su vaikais ir/ar socialinės rizikos šeimomis. Centre, socialiniais darbuotojais dirba asmenys, įgiję Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo reikalaujamą išsilavinimą, išskyrus darbuotojus, kurie 2011 metais įsigaliojus įstatymo reikalavimui dėl socialinio darbo ar jam prilyginto išsilavinimo, pateko į minėto įstatymo 37 straipsnyje numatytas išimtis.

2. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija 2016 m. birželio 22 d. raštu Nr. SR-2870 „Dėl darbo skelbimo reikalavimo“ nurodė, jog pagal kompetenciją į Tarnybos paklausimą turėtų atsakyti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

3. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2016 m. birželio 30 d. raštu Nr. (19.4-33)SD-4104 „Dėl darbo skelbimo reikalavimo“ paaiškino, jog, vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo 20 straipsnio 3 dalimi, asmuo, norintis dirbti socialiniu darbuotoju, privalo turėti minėtame įstatyme numatytą išsilavinimą. Asmuo, turintis edukologijos bakalauro laipsnį, socialiniu darbuotoju galėtų dirbti tik tokiu atveju, jeigu išsilavinimas būtų įgytas iki 2014 m. gruodžio 14 d. ir jis turėtų pažymą iš aukštosios mokyklos, kurioje įgijo edukologijos bakalauro kvalifikacinį laipsnį, kad studijuodamas edukologiją jis išklausė ir atsiskaitė už 40 kreditų socialinio darbo dalykų patvirtintą socialinio darbo programą toje mokymo įstaigoje. Kitu atveju asmuo, turintis edukologijos bakalauro kvalifikacinį laipsnį, dirbti socialiniu darbuotoju teisės neturi.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

1. Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Vilniaus miesto socialinės paramos centro paskelbtas skelbimas Socialinio darbuotojo pareigoms užimti neprieštarauja Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 1 punkto nuostatai, reglamentuojančiai darbdavio pareigą įgyvendinti lygias galimybes darbe, valstybės tarnyboje bei 11 straipsnyje išdėstyti nuostatai, reglamentuojančiai diskriminuojančius skelbimus.

2. Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija pačia bendriausia šio žodžio prasme reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama, kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, yra lyginami keli žmonės, kurie skiriasi savo tapatybės požymiais, kitais požymiais ir vertinama, ar tokiose pačiose, ar panašiose aplinkybėse jie traktuojami vienodai. Vertinant galimą diskriminaciją, būtina nustatyti diskriminacijos pagrindą bei nustatyti, ar šiai santykių sričiai yra taikomas Lygių galimybių įstatymas. Nagrinėjamu atveju atliekamas tyrimas dėl galimos diskriminacijos socialinės padėties pagrindu, t.y., nustatoma, ar darbo skelbimo Socialinio darbuotojo pareigoms užimti reikalavimas – turėti aukštąjį socialinio darbo išsilavinimą, neturi požymių, atitinkančių privilegijų, pirmenybės ar pranašumo socialinės padėties pagrindu.

3. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija pažymi, jog kiekvienas turi teisę į darbą ir užsiimti laisvai pasirinkta profesija ar veikla.

Nagrinėjamu atveju pareiškėja pateikė skundą, teigdama, jog yra įgijusi Edukologijos bakalauro laipsnį, kuris pagal technologijų programą priklauso socialinių mokslų sričiai, edukologijos krypties. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. ISAK-2418, edukologijos mokslų kryptis priklauso socialinių mokslų studijoms. Minėtoms studijoms priklauso ir socialinio darbo studijų kryptis. Darytina išvada, jog, turint edukologijos mokslų krypties išsilavinimą, galima pretenduoti į pareigas, kurioms užimti nustatytas reikalavimas – turėti socialinių mokslų studijų srities išsilavinimą. Pažymėtina, jog ir edukologijos mokslų išsilavinimas, ir socialinio darbo išsilavinimas priklauso studijų kryptims bei sudaro socialinių mokslų studijų sritį, todėl tapatinti socialinių mokslų studijų sritį su socialinio darbo kryptimi negalima.

Pareiškėja, turėdama edukologijos mokslų krypties išsilavinimą, kuris priklauso socialinių mokslų studijų sričiai, tapatina socialinių mokslų sritį su socialinio darbo kryptimi.

4. Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 1 punktą nustato, jog įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalia, etninę priklausomybę, religiją, privalo, priimdamas į darbą, į valstybės tarnybą, taikyti vienodus atrankos kriterijus ir sąlygas, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje nustatytus atvejus.

Centras, kurio misija teikti socialinę paramą Vilniaus gyventojams, negalinčių savarankiškai rūpintis savo asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir kuriems būtina pagalba tenkinant jų būtinuosius poreikius bei sprendžiant socialines problemas, ieško Socialinio darbuotojo darbui senjorų dienos centre „Atgaiva“, nustatydamas reikalavimą – turėti aukštąjį socialinio darbo išsilavinimą. Pagal Socialinio darbo studijų krypties aprašą, kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-820, socialinio darbo kryptis priklauso socialinių mokslų studijų sričiai bei apėmia tokias šakas: sveikata ir gerovė; vaiko ir šeimos gerovė; darbas su jaunuimu, socialinis darbas bendruomenėje, probacinis darbas.

Vilniaus miesto socialinės paramos centras 2016 m. birželio 28 d. rašte Nr. 8-810(1.5) paaiškino, jog darbo skelbime socialinio darbuotojo pareigoms užimti reikalavimas nurodytas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu. Minėto įstatymo 20 straipsnyje nustatyta, jog socialinis darbas yra profesinė veikla, kuri įgalina žmones, šeimas, bendruomenes ir visuomenę spręsti tarpusavio santykių ir socialines problemas, skatindama socialinę kaitą, gerindama gyvenimo kokybę ir stiprindama solidarumą bei socialinį teisingumą.

Dirbti socialiniu darbuotoju turi teisę:

1) asmuo, įgijęs socialinio darbo kvalifikacinį (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro) laipsnį, arba

2) asmuo, iki 2014 m. gruodžio 31 d. įgijęs kitą kvalifikacinį (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro) laipsnį ir socialinio darbuotojo kvalifikaciją ar baigęs socialinio darbo studijų programą, ar socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka baigęs socialinio darbuotojo praktinei veiklai pasirengti skirtus mokymus, arba

3) asmuo, įgijęs socialinės pedagogikos kvalifikacinį (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro) laipsnį ar socialinio pedagogo kvalifikaciją, jeigu jis dirbs su vaikais ir (arba) socialinės rizikos šeimomis.

Pareiškėja teigia, jog yra įgijusi edukologijos bakalauro laipsnį, kuris pagal technologijų programą (kodas 61207S102) priklauso socialinių mokslų sričiai, edukologijos krypti. Atkreiptinas

dėmesys, jog dirbti socialiniu darbuotoju gali tik socialinio darbo krypties, o ne socialinių mokslų srities išsilavinimą įgijęs pretendentas.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija paaiškino, jog norint dirbti socialiniu darbuotoju yra privaloma turėti Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme numatytą išsilavinimą. Asmuo, turintis edukologijos bakalauro laipsnį, socialiniu darbuotoju galėtų dirbti tik tokiu atveju, jeigu išsilavinimas būtų įgytas iki 2014 m. gruodžio 31 d. ir jis turėtų pažymą iš aukštosios mokyklos, kurioje įgijo edukologijos bakalauro kvalifikacinį laipsnį, kad studijuodamas edukologiją išklausė ir atsiskaitė už 40 kreditų socialinio darbo dalykų pagal patvirtintą socialinio darbo programą toje mokymo įstaigoje.

5. Lygių galimybių įstatymo 11 straipsnyje nurodoma, jog skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje nustatytus atvejus. Nagrinėjamu atveju, pareiškėja nepateikė duomenų, patvirtinančių, jog jos įgytas išsilavinimas atitinka Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo 20 straipsnyje išdėstytiems reikalavimams, todėl akivaizdu, jog pretenduoti į pareigas, kurioms eiti reikalavimas nustatytas įstatymu, negali.

6. Išdėstytos aplinkybės sudaro pagrindą teigti, jog socialinio darbuotojo pareigoms užimti nustatytas reikalavimas – turėti socialinių mokslų studijų srities išsilavinimą, nėra diskriminacinio pobūdžio bei neprieštarauja Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 1 punkte bei 11 straipsnyje išdėstytoms nuostatom.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 str. 1 d. 4 p. bei Lygių galimybių įstatymo 14 str. ir 15 str.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

- 1) Baigti (16)SN-88 skundo tyrimą, nepasitvirtinus skunde nurodytiems pažeidimams;
- 2) Su sprendimu supažindinti pareiškėją ir Biudžetinės įstaigos Vilniaus miesto socialinės paramos centro vadovą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Lobačevskytė